

Het is een bijzonder fenomeen, die biologische mix. Het lijkt wel of de dieren uit de Middellandse Zee en uit het Caribische gebied zomaar door elkaar zijn gegooid.

TEKST EN FOTO'S MARION HAARSMAN
ONDERWATERFILM.NL

Biologische mix bijzonder fenomeen

Zo vielen al bij de eerste de beste duik de barbelen op. Soms worden ze wel gespot in de Oosterschelde, maar dat blijven in Nederland zeldzame waarnemingen. Daarna verschillende soorten kogelvis, echt tropisch! En de pijlpuntkrab (Arrowheadcrab), typisch voor het Caribische gebied. En de borstelworm is zo Middellandse Zee...Of de knaloranje papegaaivis, een onbekende kleurvariant en overal de bekende octopus en sepie.

ENGELHAAI Kortom: het is nooit saai in de wateren rond Lanzarote. Om niet te spreken van de engelhaai. De eerste lag verborgen onder het zand, alleen de oogjes staken uit. Het was toen nog onbekend dat ze overdag slapen en actieve nachtjagers zijn. Een haai liggend in het zand, dat gedrag is meer voor roggen.

De volgende haai was wat actiever. Hij (of zij) zwom als een haai, met zijwaartse bewegingen, maar al gauw verstopte 'ie zich onder het zand. Daarbij werd veel stof gemaakt, maar vanaf de kop konden er toch goede foto's worden gemaakt. En de haai trok zich echt niets van de fotograaf aan.

WOBBERGONG Een jaar eerder was er in Radja Ampat de tapijthaai, de Wobbergong. Onderwatersport heeft daarover bericht. Deze twee soorten lijken veel op elkaar. Wel heeft de engelhaai grote zijvinnen, maar de kop heeft ongeveer dezelfde vorm. Alleen dat typisch onder het zand liggen, doet weer alleen de engelhaai.

Borstelworm

Blenny

Uit elkaar gevallen wrak

Anemoon met arrowcrab

Engelhaai

Engelhaaien hebben geen tanden, zoals echte haaien, maar wel een enorme bek, waarmee ze hun prooi naar binnen 'zuigen'. Dat zijn voornamelijk platvissen, maar eigenlijk alles wat ze 'voor de bek' komt, van roggen tot inktvissen. Een enkele keer is zelfs een zeevogel in de maag gevonden.

'BUMPEN' Ze komen vooral voor in ondiepe zeeën en kustwateren, tussen de 5 en 150 meter diep. Normaal liggen ze dus overdag ingegraven in het zand. In bijzondere gevallen wordt er weleens een duiker aangevallen, meestal als de haai zich bedreigd of ingesloten voelt. Dan zwemmen ze tegen de duiker op,

het zogenaamde 'bumpen'. Wel zonder te bijten, maar een flinke blauwe plek is vaak het resultaat.

Tijdens de nachtduik op het huisrif lagen er twee engelhaaien; zowel een op het zand als een op de rotsen. De groene ogen lichten bij

Bruine vijsvis

Hagedisvis

Ijszeester

Overall grote scholen vis

het schijnsel van de lamp op, net als bij krokodillen. Ze waren heel dicht te benaderen en te zien was dat het beide mannetjes waren. Ze hebben twee 'claspers' onderaan de buik, die ze overigens niet tegelijk gebruiken.

MODERN VOORBEELD De engelhaai is een 'modern' voorbeeld van een vissoort, die bijna is uitgestorven. Vroeger kwam 'ie voor vanaf Scandinavië via de Noordzee en de Middellandse Zee, tot aan de Canarische eilanden. De laatste halve eeuw is de engelhaai uit al deze gebieden verdwenen, behalve bij de Canarische eilanden. Waarschijnlijk als gevolg van een combinatie van overbevissing en langzame voortplanting.

De engelhaaien zijn ovovivipaar. De vrouwtjes bewaren de eieren in hun lijf tot de kleine haaitjes uitkomen. Daarom zijn de vrouwtjeshaaien ook groter. Er komen maar 7 tot 24

jonge haaitjes per geboorte (afhankelijk van de grootte van de moeder). Mede door hun 'luie' uitslapen onder het zand en het niet makkelijk laten opjagen, zijn ze extra kwetsbaar, al zijn de ondiepe wateren rond Lanzarote beschermd tegen grootschalige visserij.

FLAMENGO WALL Behalve het huisrif van Dive College Lanzarote zijn er ook andere mooie en interessante duikplaatsen. Flamengo Wall, bijvoorbeeld, de meest populaire, te bereiken na een korte boottrip met de RIB (een wat grotere Zodiac). Afdalen langs de ankerlijn, het anker ligt op 5 meter. Zwemmen langs een blokkendam, maar zoals met veel 'man made' producten worden onderwaterstructuren al snel in beslag genomen door het onderwaterleven.

Meerdere grote scholen vis ontnemen het uitzicht en zo nu en dan is de buddy/model onvindbaar achter een muur van schubben. Een

Naaktslak *Hypselodoris picta*

Kogelvis *Canthigaster capistrata*

Lipvis

Verstopte murene

Lysmata poetsgarnaal

Papegaaivis

REIZEN

vast stel trompetvissen zwemt gezellig mee. De scholen vis worden constant belaagd door de huisbarracudas. Zowel van bovenaf als van de zandbodem is te zien hoe ze de aanval inzetten. De engelhaaien zijn hier ook vaak te vinden, de vissen zwemmen zo die grote bek naar binnen.

VERSTOPT Coloradas is een bijzonder lavarif, duikplaats met allerlei grotten en overhangen, de plafonds zijn begroeid met sponzen in allerlei kleuren. Daar een grote stekelrog, die zich belaagd voelt door de fotograaf en de grote camera. Hij draait steeds weg. Onder een rots ook een murene. Hij denkt zelf dat hij verstopt is, maar zijn kop en lange staart liggen helemaal vrij. Overall is de arrowcrab te vinden, het loont zeer om met een lamp alles te onderzoeken.

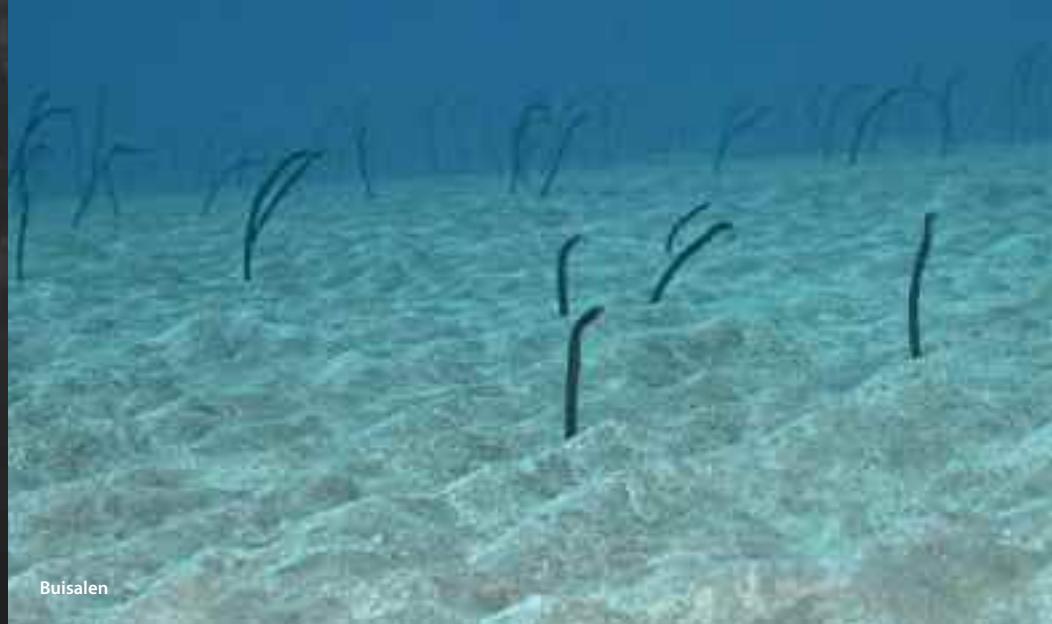
Weer een andere duikplaats, Punta Berugo. Nog niet beneden op zo'n 15 meter of er zwemt meteen een engelhaai voorbij. Even later komt ie ook weer terug. Prachtig is te zien hoe ze voorbij zweven en met die lange zijvinnen elegant door het water glijden. Ook al snel een mooie naaktslak gevonden. En dat terwijl het wintertijd is (het water is 19 graden Celsius) en dus helemaal niet de tijd voor de naaktslakken.

PLAYA BLANCA Vanuit Playa Blanca, van oorsprong een klein vissersdorp dat is uitgegroeid tot een rustige toeristenplaats met voornamelijk witte huisjes en gelegen aan het zuidelijkste puntje van Lanzarote zijn de nodige duikplekken te bereiken. Zoals ook een wrak van een klein bootje op 20 meter. Het is al uit elkaar gevallen, maar dat geeft een mooi foto-object.

De meeste duikplaatsen zijn niet diep, zo rond de 16 meter. De diepste plek is op 22 meter. Er kan ook een zogenoemde 'snuffelduik' worden gemaakt. Vanaf Timanfaya tot de Flamenco Wall, van de ene duikplaats naar de andere. Daar weer veel arrowcrab, lysmata poetsgar-naal, grote naaktslak, een grote baars en zandalen. En bij Timanfaya rif een ijszeester met 8 poten, een echt koudwaterdier dat veel wordt gevonden bij Engeland en Schotland. En dan hier nog wel met 8 poten?!? Normaal hebben ze er maar 5.

Zaagbaars

Buisalen

VERRASSEND Het is afwisselend duiken, bij de rotsen, maar ook op het zand is er veel te vinden. Er kan het hele jaar op Lanzarote worden gedoken in het water van de Atlantische Oceaan dat een helder en goed zicht biedt en waarvan de temperatuur ook in de zomer niet warmer dan 23 graden Celsius wordt.

Voor de biologisch geïnteresseerde duiker is het door die biologische mix erg verassend, wat er allemaal tegen kan worden gekomen. Zo'n 500 soorten vis, van engelhaaien, roggen, (tand)baarzen, barracuda's, murenes, sepia's en andere inktvissen, tot tonijnen, zeepaardjes, naaktslakken en veel grote scholen vis. Met, wordt gezegd, een beetje geluk ook dolfijnen, manta's of walvissen.

BEETJE GROEN Het eiland Lanzarote is 62 km lang en 21 km breed, de oppervlakte is 846 vierkante kilometer. Het vulkaaneiland (met bijna 300 vulkanen) ligt ten westen van het Afrikaanse vasteland, waar de gemiddelde maximumtemperatuur het hele jaar door tussen de 20 en 25 graden ligt. Het lavalandschap heeft soms iets weg van de maan en door de weinige regenval is het een dor en verlaten landschap. Het is het toneel geweest van de opnames van één van de Lord of the Ring-films. Door die weinige regenval is eigenlijk alleen de noordkant een beetje groen. Alle toeristendorpen liggen aan de zuidoostkant, uit de wind en in de zon.

Zeekat

NOB-vlag op Lanzarote

▶ Hij zit er alweer bijna twaalf jaar, de 43-jarige Bart Prinsen. De geboren Helmonder startte in eind 2001 in Playa Blanca, de meest zuidelijke punt van Lanzarote, zijn Dive College Lanzarote. Sinds vorig jaar wappert er ook (weer) de NOB-vlag. Na een bezoek van twee heel enthousiaste, actieve NOB-duikers, haalde hij de banden met de

bond weer aan en rondde met succes de opleiding tot NOB-instructeur af. Zijn college is inmiddels ook een door de NOB erkende duikschool.

Prinsen duikt vanaf zijn 16e. Begon bij de NOB-vereniging Aquarius in Helmond en haalde daar zijn 1sters brevet. Dook met de club in lokale plassen zoals het Dungens Gat, de Rooise Plas en de Radioplas, maar ook met de Zeeuwse weekeinden ging hij mee naar Den Osse, Plompetoren en Kerkweg.

Het was voor Prinsen de opstap om ook professioneel verder te gaan met het duiken. Tijdens zijn diensttijd zette hij de eerste stap. Volgde in 1988 de opleiding tot genieduiker en kwam terecht bij het 108 Duikerspeloton van de Koninklijke Landmacht. Na zijn diensttijd stapte hij over naar de mariniers waar hij – 'het duiken bleef trekken' – in 1992 vertrok om te gaan werken bij een duikschool in Griekenland. Sindsdien heeft hij als instructeur gewerkt bij verschillende duikscholen in Griekenland, Lanzarote en Nederland.

Het Dive College van Prinsen (hij werkt met een team van 4 instructeurs afkomstig uit Nederland, Duitsland en Engeland) heeft op Lanzarote twee vestigingen: de hoofdvestiging ligt pal aan zee, van het strand gescheiden door een wandelpromenade, en een nevenvestiging in het hotel Timanfaya Palace. Hij beschikt over een klein zwembad waar de gratis proefduik in gemaakt wordt. De familie en vrienden kunnen meekijken door het grote venster. Daarna wordt er in zee gedoken. Het strand loopt langzaam af, zowel links als rechtsaf zijn er rotsen, waarop al het leven te vinden is. Voor de bootduiken – de meeste plaatsen zijn in 5 tot 15 minuten varen te bereiken – is er een RIB van 7,5 meter met een 175 pk motor.